

ԱՂՕԹՔԻ ՄԱՍԻՆ

*Արթուն կեցեր եւ աղօթք ըրեր,
Որպէսզի փորձութեան մէջ չիյնար (Մտք. ԻՉ 41)*

Աստուած, որպէսզի յայտնի դարձնէ իր անսահման փառքն ու մեծութիւնը, իր խօսքովը ստեղծեց հրեշտակներուն դասերը, որոնք անդադար կը փառաբանեն եւ կ'օրհնեն անոր անճառելի վեհութիւնը: Յետոյ արարուեցաւ մեր նախահայր Ադամը, որ փառաբանակից եղաւ անմարմին հրեշտակներուն, քանզի կենաց դրախտի մէջ նախամարդը կը տեսներ Աստուծոյ փառքը, կ'օրհներ եւ կը գովեր, կը փառաբանէր եւ կ'երկրպագէր անոր անսահման գոութիւնը: Այսպիսով, առաջին մարդը դասակից էր քերովբէից, սերովբէից եւ անմարմին զօրացն եւ անդադար կը փառաւորէր անճառելի Աստուածութիւնը: Ըստ եկեղեցւոյ սուրբ վարդապետներուն, Աստուած Ադամին աղօթելու համար չափ մը չը դրաւ, ան անդադար աղօթքին մէջ էր:

Նախամարդուն արդար որդին՝ Հաբել խիստ հաճելի եւ ընդունելի եղաւ Ամենակալին՝ իր աղօթասիրութեամբ, քանզի պատարագի սուրբ օրը Արարչին նուիրաբերեց իր աշխատանքին եւ ունեցուածքին ամենապարարտն ու լաւագոյնը: Այդ պատճառաւ Տէրը ընդունեց Հաբելի պատարագ-աղօթքը, գովեց եւ խրախուսեց անոր (Ծնն. Դ 4, 5): Ուստի եւ սուրբ պատարագներու ուղղամիտ եւ արդար, աղօթական մասնակցութիւնը յոյժ խրախուսելի եւ գովելի է Տիրոջ առջեւ:

Սէթի որդի Ենովսի մասին սուրբ գիրքը կը գրէ. «Ան յուսացաւ կոչել զանուն Տեառն Աստուծոյ», այսինքն, Ենովսը յուսալով կը կանչէր Տէր Աստուծոյ անունը (Ծնն. Դ 26): «Կոչել զանուն Տեառն Աստուծոյ» հայերէնին մէջ կը նշանակէ աղօթել: Ինչպէս կը տեսնենք, սուրբ գիրքին մէջ յստակօրէն գրուած է, թէ մեր նախահայրերը կը կանչէին Աստուծոյ անունը, այսինքն՝ կ'աղօթէին, որպէսզի յետոյ կարենային աստուածակերտ դրախտ մտնել, ուրկէ դուրս ինկած էին մեղքի պատճառով եւ դատապարտուած էին մահուան: Այսպիսով, որպէսզի մարդ վերստին անմահանայ, հարկ է որ յարաբերութիւն մշակէ յաւիտենական Աստուծոյ հետ եւ հաճելի ըլլայ Անոր: Իսկ այդ կ'ըլլայ նախեառաջ աղօթքով:

Աղօթքը Աստուծոյ հետ անկեղծ խօսակցութիւն է, որմով մարդ որպէս երեխայ իր խնդրանքները կը ներկայացնէ իր երկնաւոր Հօրը՝ ԵՐԿՆԱՅԻՆ ԾՆՈՂԻՆ եւ ԱՐԱՐԶԻՆ, որուն միջոցաւ ան անգոյութենէն այս աշխարհին մէջ գոյութեան կանչուած է: Երանի այն ծնողներուն, որոնք իրենց երեխաները մանկուց աղօթելու կը վարժեցնեն, կը սորվեցնեն երկնչել Տիրոջմէ եւ սիրել զԱստուած: Եթէ մարդս իր դեռատի հասակին մէջ չէ վարժուած աղօթքի, ապա այս կարեւոր վարժութեանը, սովորութեանը եւ կամ աշխատանքին, մարդը կարող է հասնել իւրաքանչիւր տարիքում: Հակառակ մեր օգտագործած՝ վարժութիւն, սովորութիւն, աշխատանք բառերուն, հարկ է գիտնալ, որ աղօթելը մարդուս համար այնքան բնական վիճակ է՝ որքան ուտելը, խմելը եւ նոյն իսկ շնչելը: Կարելի՞ է արդեօք պատկերացնել մարդուն առանց կերակուրի, ջուրի եւ մանաւանդ օդի: Ան իսպառ կը մատնուի մահուան եւ կ'անշնչանայ: Նոյնն է պարագան այն տեսակ մարդոց համար, որոնք կարեւորութիւն չեն տար աղօթքին: Աղօթքը մարդու հոգին սնող հացն է, ջուրը եւ օդը: Առանց աղօթքի մարդկային հոգին կը նուաղի, կը հիւանդնայ եւ ի վերջոյ կը մեռնի: Այդ է պատճառը, որ բազում մարդիկ, որոնք կարեւորութիւն չեն տար աղօթքին եւ հեզեւոր կեանքին՝ թէպէտեւ կենդանի են, սակայն կենդանի մեռելներ են: Ահա թէ ինչ կը կ'ըսէ այս մասին Գրուածքը. «Ձեր կեանքին մոլորութեամբ ձեզ մահ մի՛ ցանկացէք եւ մի՛ սպաննէք ձեր անձերը՝ ձեր իսկ ձեռքերուն գործերով: Արդարեւ, Աստուած մահ չէ ստեղծած եւ ան չ'ուրախանար ողջերուն կորստեան համար: Ան ամէն բան հաստատած է ըլլալու համար, եւ աշխարհին գործերը փրկութեան համար են» (Իմաստութիւն Սողոմոնի Ա 12-14):

Շատ անգամներ մարդիկ հիանդ ըլլալով, ուտելու ախորժակ չեն ունենար եւ կը մերժեն ուտելիքը: Սակայն, եթէ չ'ուտեն անոնց վիճակը կրնայ ալ աւելի վատթարանալ: Բժիշկները այս պարագային կը խրատեն ստիպողաբար ուտել: Նոյն ձեով մարդուս հիանդ հոգին, որ բռնուած է տեսակ-տեսակ հիւանդութիւններով, երբեմն ոչ կը թելադրէ եւ ոչ ալ կը փափաքէ աղօթել, սակայն պէտք չէ առիթ տալ նման միտքերուն, այլ ընդհակառակը, հարկ է վանել նման միտքերը եւ սիրել աղօթքը: Յիշենք Տիրոջ խօսքը. «Միայն հացով չ'ապրիր մարդ, այլ ամենայն խօսքով, որ դուրս կու գայ Տիրոջ բերանէն» (Մտք. Դ 4, Բ Օրինաց Ը 3):

Կան մարդիկ, որոնք մանուկ հասակէն, կամ իրեանց կենաց աւելի ուշ շրջանէն վարժուած են աղօթասիրութեան եւ եկեղեցական պաշտամունքներուն մասնակցելուն: Բայց յետոյ ծուլութենէն դուրս, կամ այլ պատճառներով չեն կամենար աղօթել եւ այլ գործերով կը զբաղին, մտածելով թէ այլ գործերը աւելի կարեւոր են (Մտք. ԺԴ 1-9, 22): Այսպիսի պարագային հարկ է իմանալ, որ աղօթասիրութենէն մարդուն հեռու վանողը անիրաւն է՝ սատանան: Սատանան, գիտնալով թէ ամէն բարեգործութեան հիմքը աղօթքն է, աղօթքը մէջտեղէն կը հանէ եւ կամ որեւէ ձեով կը խանգարէ անոր իրագործումը: Այդ պատճառով է, որ երբեմն մարդ իր աղօթքի պահին կրնայ դեգերել աշխարհով մէկ եւ չը կեղդոնանալ աղօթքին վրայ: Ուրիշներ եկեղեցի երթալով, կարծէք թէ աղօթելու կ'երթան, սակայն ժամերգութեան եւ Ս. Պատարագի ընթացքին, երբ կը խօսին իրարու հետ, կ'արհամարհեն զԱստուած՝ իրենց խնամատարը եւ բարեաց պարգետողը: Այդպիսով անբարտաւանօրէն կը խանգարեն միւսները՝ կեղդոնանալ Աստուծոյ գաղափարին վրայ եւ փառաբանել Արարիչը: Ընդ որում, եկեղեցոյ մէջ աղօթքի ժամուն խօսողները սատանայի պաշտօնեաներ կ'ըլլան եւ ոչ Աստուծոյ ծառաներ:

Կան մարդիկ, որոնք կը մտածեն, թէ աղօթելը եւ եկեղեցական ծէսերուն մասնակցիլը միայն Աստուծոյ պաշտօնեաներուն՝ հոգեւորականներուն համար է: Աս ալ խաբկանքն է սատանային, քանզի իւրաքանչիւր մարդ, որպէսզի չ'օտարանայ արարչութենէն՝ հարկ է որ աղօթէ եւ փառաբանէ իւր ստեղծիչը, որպէսզի բարիք գտնէ: Դիշդ է, որ ամէն մարդ կոչում չ'ունի եկեղեցական ըլլալու, սակայն ամէն մարդ Աստուծոյ ծառայ է եւ ստեղծուած է Աստուծոյ պատկերով եւ նմանութեամբ եւ որպէսզի չ'օտարանայ արարչութենէն՝ հարկ է որ աղօթէ:

Աղօթքը կրնայ ըլլալ սրտաբուխ եւ կանոնական: Սրտաբուխ աղօթքը այն է երբ մենք մեր սիրտի փափաքները կը ներկայացնենք Աստուծոյ՝ խնդրելով Անորմէ այն ինչ կը փափաքինք, կը կամենանք: Կանոնական աղօթքը դա ընթերցումն է, կամ գոց արտասանութիւնն է սուրբերու, եկեղեցական հայրերու եւ սրբազան հայրապետներու կողմէն գրուած զօրաւոր աղօթքներուն, շարականներուն եւ հոգետր երգերուն: Հոգետր երգերը կրնան արտասանուիլ, իսկ աւելի լաւ է անոնք երգել: Երգեցողութիւնը հոգետր երգերու եւ շարականներու աղօթքի պահուն մեծ օրհնութեամբ կը լեցնէ մարդու հոգին եւ կը սփոփէ սիրտը: Իւրաքանչիւր աղօթք եւ հոգետր երգ հաւատացեալ մը կրնայ ըսել կամ երգել անհատապէս՝ իր տանը, կամ հոգետր ժողովներու ժամանակ, խմբովին իր հոգետր եղբայրներու եւ քոյրերու հետ միասին Ս. Եկեղեցոյ մէջ:

Աղօթքը կ'ըլլայ անհատական եւ ընդհանրական: Անհատական աղօթքը կը կատարուի հաւատացեալի կողմէն իր տան մէջ, առանձին, ըստ Տիրոջ խօսքի. «Դուն երբ աղօթես, մտի՛ր քու սենեակը, գոցէ քու դուռները եւ ծածուկ աղօթէ քու Հօրը, եւ քու Հայրը, որ կը տեսնէ գաղտնապէս, պիտի հատուցէ քեզ յայտնապէս: (Մատթ. 26): Ընդհանրական աղօթքը կը կատարուի միասնաբար, ըստ Տիրոջ խօսքի. «Դարձեալ ձեզի կ'ըսեմ. եթէ ձեզմէ երկուքը միաբանուին երկիրին վրայ որեւէ խնդրանքի համար, ինչ ալ որ խնդրեն, պիտի կատարուի անոնց համար իմ Հօր կողմէ, որ երկինքին մէջ է, որովհետեւ ուր երկու կամ երեք հոգի հաւաքուած կ'ըլլան իմ անունովս, հոն եմ ես անոնց մէջ» (Մատթ. ԺԸ 19): Դիշդ է այն կատարել սուրբերու եւ ուղղափառ սրբազան

եպիսկոպոսներու կողմէն օրհնուած վայրերու մէջ, ինչպէս վայել է առաքելական սուրբ եկեղեցոյ զաւակներուն, ըստ Ս. Գիրքի. «Եւ երբ քաղաք [Երուսաղէմ] մտան, բարձրացան *վերնատունը*, ուր եւ կը բնակէին Պետրոսն ու Յակոբոսը, Յովհաննէսն ու Անդրեասը, Փիլիպպոսն ու Թովմասը, Բարթողիմէոսն ու Մատթէոսը, Ալփէոսի որդի Յակոբոսն ու նախանձայոյ Ծնաւորն եւ Յակոբոսի որդի Յուդան: Ասոնք բոլորը, միասիրտ, յարատեօրէն աղօթքի մէջ էին կանանց եւ Յիսուսի մօր՝ Մարիամի ու անոր եղբայրներու հետ (Գործք. Ա 13,14): Նախընտրելի վայրն է Ս. Եկեղեցին, Տաճարը, ուր ընդհանրապէս կը կատարուին եկեղեցական պաշտամունքները՝ ժամերգութիւնները եւ Ս. Պատարագները (ինչպէս օրինակ՝ Գործք Առաքելոցէն վերը մէջբերուած հատուածին մէջ Երուսաղէմի *վերնատունը* վերածուած է աղօթավայրի՝ Ս. Եկեղեցոյ, ուր ցայսօր աղօթք վեր կը բարձրանայ առ Աստուած): Սփիտքահայութիւնը երբեմն չ'ունենար Ս. Եկեղեցի այն քաղաքներու մէջ ուր կը բնակի: Այդ պարագային հարկ է դիմել տեղոյն Հայ Առաջնորդին, որպէս զի ան ըստ կարելոյն, եկեղեցիին հարագատ հաւատացեալներու միջոցաւ կարգադրութիւններ ընէ տուեալ հաւատացեալներուն համար:

Իրաքանչիւր քրիստոնէայի համար Յիսուս Զրիստոս պէտք է հանդիսանայ Տիպար եւ Ուսուցիչ աղօթասիրութեան: Հաւատացեալը պէտք է ուշադիր եւ անկեղծ կերպով ուսանի իւր փրկիչ-ուսուցիչի՝ ՅԻՍՈՒՍ ԶՐԻՍՏՈՍԻ վարդապետութիւնը, բանգի Տիրոջ կենցաղավարութիւնը եւ խօսքերը մեր փրկութեան նպատակն ունին: Ուրեմն, փրկագործութեան ու տնօրինութեան մասին խոկումը՝ ցանկալի է որ մեր աղօթքի մաս կազմէ: Աւետարանները յաճախ կը նկարագրեն Զրիստոսը աղօթքին մէջ: Ան աղօթեց եւ առանձին եւ ժողովուրդին մէջ «յառաջ քան զկատարելն իւր առաքելութեան»: Ինչպէս օրինակ, Ս. Դուկաս աւետարանիչը կը նշէ՝ «Եւ Յիսուս Ս. Հոգով լի վերադարձաւ Յորդանանէն...» (Դուկ. Դ. 1), կամ Ս. Մատթէոս աւետարանիչը՝ «Եւ երբ ժողովուրդի բազմութիւնն արձակեց, առանձին լեռ բարձրացաւ՝ աղօթելու համար: Եւ երբ երեկոյ եղաւ, հոն էր, մինակ» (Մտք. ԺԴ. 23): Այս մասին կը վկայէ նաեւ Եբրայեցիներուն ուղղուած բողոքը. «Ան էր, որ մարմինի մէջ եղած իր օրերուն աղօթքներ եւ պաղատանքներ կը մատուցանէր ուժգին գոչումով եւ արտասուքներով...» (Եբրայեցւոց Ե 7): Նաեւ, Ս. Մարկոս աւետարանիչը պատմելով օրուայ մը մէջ կատարուած զանազան բժշկումներու մասին, ինչը կը վկայէ բաւական դժուար եւ յոգնաբեր օրուայ մը մասին, կը գրէ. «Եւ առտու լուսաղէմին, լոյսը բացուելէն առաջ, վեր կեցաւ եւ ելաւ գնաց ամայի տեղ մը ու հոն կ'աղօթէր» (Մարկոս. Ա. 35): Այսպիսով, աղօթքը Տիրոջ համար եղած է իւր կենաց մշտական եւ կարեւորագոյն մասը: Այս գիտակցութիւնը եւ այսպիսի աղօթքը կը վկայեն Յիսուս Զրիստոսի եւ իւր Երկնաւոր Հօրը միջեւ աղօթական յատուկ յարաբերութեան մասին, ուր կ'երեւի անոնց անբաժան սիրոյ եւ անբակտելի միասնութեան զօրութիւնը. «Հայր, գոհութիւն կու տամ Բեզի, որ ինձի յետեւի. եւ ես գիտէի, որ ամէն ժամ կը յետ ինձի» (Յովհ. ԺԱ 41): Սուրբ աղօթքը, անհատնում աղբիւրի մը նման կը բխէր Տիրոջմէ, այդ իսկ պատճառաւ երկինքը բացուած էր եւ երկիրը երկինքի վերածուած էր ու երկինքի արքայութիւնը եկած էր երկիրին վրայ. «Ճշմարիտ, ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, պիտի տեսնէք երկինքը բացուած եւ Աստուծոյ հրեշակներուն՝ բարձրանալու ատեն եւ իջնելու ատեն մարդու Որդու վրայ» (Յովհ. Ա 51): Զրիստոս որպէս տիեզերքին Արարիչ եւ Տէր եկած էր եւ կը շրջէր երկիրին մէջ երեսութապէս՝ իւրաքանչիւր ժամ հաստատելով իւր իշխանութիւնը: Մարմին առած Աստուծոյ Որդին ոտքի տակ կ'առնէր չարին իշխանութիւնը՝ յաղթելով սատանային բռնութիւնը¹:

¹ Յովհաննէս. Ա. 14-18, Գ. 31-36, Դ. 34, Ը. 29:

Իր աղօթական կեանքին մէջ Յիսուս վստահաբար կ'օգտագործէր աղօթքին այն ձեւերը, որոնք յայտնի էին հրեայ ժողովուրդին: Հետեւաբար Քրիստոս քաջատեղեակ էր եւ իր սովորութեան մէջ էին կանոնական կատարուող գիշերային եւ առաւօտեան արարողակարգերը եւ մանաւանդ Սաղմոսները²: Ժամանակ մը եղաւ, երբ Յիսուսի աշակերտները դիմեցին Տիրոջը՝ աղօթք սորվելու նպատակով: Այն ժամանակ Քրիստոս իր աշակերտներուն սորվեցուց «Հայր մեր» աղօթքը, որը գերազույնն է աղօթքներու մէջ: Ընդ որում, «Հայր մեր»ը արձանագրուած է Մատթեոսի եւ Լուկասի աւետարաններուն մէջ չնչին տարբերութեամբ մը եւ կը վկայէ ընդհանրապէս աղօթքի միտքին, հոգու եւ նպատակին կարեւորութեան մասին:

Քրիստոս՝ մեր Տէրն ու Փրկիչը, աղօթեց օգտագործելով պարզ եւ հասկնալի բառեր: Ան դիմեց Աստծոյ «Աբբա» ըսելով, ինչպէս կը դիմէր որդին իր հօրը: Յիսուս օգտագործեց այս տիտղոսը Գեթսեմանիի այգիին մէջ աղօթելու ատեն (Մրկ. ԺԴ. 36): Պօղոս Առաքեալը նմանապէս իր նամակներուն մէջ կը գործածէ Աբբա բառը. «*Այսպէս, ուրեմն, եղբայրներ, մարմինն չէ, որ պարտական ենք՝ ըստ մարմնի ապրելով, որովհետեւ, եթէ ըստ մարմնի ապրիք, պիտի մեռնիք, իսկ եթէ Հոգով մարմնի գործերը սպաննէք, պիտի ապրիք, որովհետեւ անոնք որ կ'առաջնորդուին Աստուծոյ Հոգիով, անոնք են Աստուծոյ որդիներ, քանի որ չստացաք ծառայութեան հոգին՝ վերստին երկիւղի մէջ իյնալու համար, այլ՝ ստացաք որդեգրութեան հոգին, որով կ'աղաղակենք՝ Աբբա-Հայր» (Հռոմեացիներին Ը. 12-15): Պօղոս Առաքեալին երկրորդ վկայակոչումը Գաղատացիներուն ուղուած նամակէն է, որը նոյնպէս կը վկայէ քրիստոնէաներու որդեգրութեան մասին երկնաւոր Հօրը. «*Եւ որովհետեւ դուք որդիներ էք, Աստուած մեր սիրտերուն մէջ դրկեց իր Որդու Հոգին, որ կ'աղաղակէ Աբբա-Հայր: Ուստի ծառայ չես, այլ՝ որդի, եւ եթէ որդի ես, ապա եւ՝ ժառանգ Աստուծոյ» (Գաղատ. Դ. 6, 7): Աբբա բառը կը դառնայ գործածելի առաջին քրիստոնէաներու կողմէն եւ կը գործածուի ցայսօր: Ուստի, որպէս Աստուծոյ հաւատարիմ զաւակներ նմանութեամբ մեր կենաց տիպարին՝ Յիսուս Քրիստոսին, որպէս զի անոր՝ մեր Տիրոջը ժառանգակից ըլլանք:**

Մեր աչքերուն առջեւ օրինակ ունենանք Սուրբ Գիորգի ընտրեալներուն, սուրբերուն եւ մանաւանդ՝ մեր Փրկչին կենաց ընթացքը, սորվինք Անորմէ աղօթել եւ ապրիլ: Աղօթենք առ Աստծուած անոնց բառերով եւ ընդհանրապէս՝ նմանութեամբ անոնց: Աղօթենք տանը եւ եկեղեցոյ մէջ, չբացակայինք ժամերգութիւններէն եւ Սուրբ Պատարագներէն: Փառաբանենք մեր ստեղծիչն ու փրկիչը: Աղօթենք առ Աստուած եւ ապրինք հայրերու կեանքով, որպէսզի այս մեղաւոր աշխարհին եւ անոր չար գործերուն կող չերթանք, ժառանգենք անմահական դրախտը եւ յաիտենական կեանքը: Փառաբանակից ըլլանք երկնաւոր հրեշտակներուն, փրկուած հոգիներուն եւ Աստուծոյ ընտրեալներուն, եւ ընդհանրապէս գոհանանք Աստուծմէ. «*Ձի ամենայն տուրք բարիք եւ ամենայն պարգեւ կատարեալք ի վերուստ են իջեալք յերկնաւոր Հօրէ»* որ է Հայր Լուսոյ եւ Իրեն վայել է փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ, այժմ եւ միշտ եւ յաիտենանս յաիտենից, ամէն:

ԷՄՄԱՆՈՒԷԼ ՎՐԴ. ԱԹԱԶԱՆԵԱՆ

² Խաչելութեան ժամանակ Յիսուս բարձր ծալնով գոչեց. «Էլի, էլի, յա՛մա սաբարբանի», այսինքն՝ «Աստուած իմ, Աստուած իմ, ինչո՞ւ բողեցիր ինձ» (Մատթեոս ԻԷ 46).- Սաղմոս ԻԱ. 1:

ԱՇՆԱՆ ԱՐԵՒԸ

Արեւը մեր երախտիքը չընդունիր երբ իր լիակատար փառքին մէջ է եւ իր քոլոր ունեցածը՝ ջերմութիւն ու փայլ, կու տայ մեզի անխնայօրէն: Երբ լմանը կ'ընդունինք, դժգոհ ենք: Յուլիսի եւ Օգոստոսի մէջ կ'ուղղենք արեւին մեր գանգատները: «Ոհ, այս ո՞րքան տոչորիչ են նառագայթներդ, բունի արգելք են, աշխատանքի՝ արգելք, վայելքի՝ արգելք»: Արեւէն կը փախինք իբր թէ մեզ հալածող թշնամի մը ըլլար, եւ մեր տուններուն մէջ ապաստան կը փնտռենք, կա՛մ ծառերու ստուերին տակ:

Բայց համբերեցէ՛ք մինչեւ որ աշնան ցուրտերը հասնին: Այդ եղանակին արեւին հանդէպ մեր դիրքը կը փոխուի: Մեր աչիքը դէպի երկինք յառած կը պահենք արեւին տափուկ երեսը փնտռելով: Երբ մսինք կը դառնանք արեւին ուրկէ փախչող էինք երբեմն: Երէկուան «թշնամին» այսօր կ'ըլլայ մեր բաղձալի բարեկամը:

Ի՛նչ տարօրինակ է մարդկային բնութիւնը: Աստուծոյ հանդէպ ալ մեր վերաբերումը նոյնն է: Երբ Աստուած անխնայօրէն մեր վրայ թափէ իր օրհնութիւնները, յաճախ կը մոռնանք գինքը եւ կը հեռանանք իրմէն: Բայց երբ ցանցառին անոր պարգեւած բարիքները, Աստուծոյ պէտքը կը խոստովանինք եւ իրեն կը դառնանք:

Աստուած «առատաբաշխ Աղբիւր» մըն է. իր բնութիւնն է առատաձեռնութիւնը: Շատ ունի եւ շատ կու տայ բայց ինչո՞ւ համար է որ իր առատաձեռնութիւնը մեր երախտիքը չի շահիր յաճախ: Ան որ ամէն օր կ'ուտէ, կը խմէ, կը հագուի, կը պատսպարուի հանգիստ տան մը մէջ, անտարբեր կը գտնուի, Աստուծոյ հանդէպ. բայց երբ մէկը, ինչպէս անհամար բիւրաւորներ պատերազմիկ երկիրներու մէջ, տիրող սակաւութեան կամ սովի մէջ, հազիւ թէ կտոր մը հաց ձեռք անցնէ, Աստուծոյ կը բարձրացնէ իր աղօթքը երախտաւոր սրտով: Յիրաւի,

մեր հոգեւոր յարաբերութիւններուն մէջ եւս Օգոստոսի արեւէն փախչողներու կը նմանինք:

Բայց դիտուած երեւոյթին միւս կողմն ալ կայ: Սա եւս նշմարիտ է թէ, ինչպէս արեւը ամէն եղանակի մէջ իր ջերմութեան եւ լոյսին առատութեամբը չողողեր երկիրը, նմանապէս Աստուած ատեն ատեն մեզի հետ վերապահութեամբ կը վարուի: Ատեն ատեն իր տուածներէն կարգ մը բարիքներ կը դադրեցնէ: Կը պատահի որ կորսնցնենք մեր առողջութիւնը, կամ մեր դիրքը, կամ մեր բարեկամը: Մեր այս փորձառութեանց աշնան մէջ ի՞նչ ընելու ենք: Յաճախ այս հարցումին պատասխան մը տալու հարկին տակ կը գտնուինք:

Ուրեմն՝ երբ Օգոստոսի արեւը չկայ, աշնան արեւուն գաղջ եւ աղօտ ճառագայթներովը գոհանանք: Կեանքի իմաստութիւնը այս կը պահանջէ: Եթէ Աստուծոյ հետ մեր յարաբերութիւնը անխզելի պիտի պահենք, անոր տուածներուն բիւն ալ շատին չափ գնահատել սորվելու ենք: Մեր ուշադրութիւնը դարձնելու ենք մեր չունեցածէն մեր ունեցածին վրայ: Իրա՛ւ, սա բարիքէն զրկուեցայ, բայց տեսնեմ թէ ձեռքս կը մնա՞յ բարիք մը որուն համար կրնամ Աստուծոյ շնորհակալ ըլլալ: Դրամս կորսնցուցի բայց պատիւս, նկարագիրս եւ բարեկամս պահեցի: Առողջութիւնս կորսնցուցի բայց ներքին խաղաղութիւնս եւ ընտանիքիս եւ բարեկամներուս սէրը կը վայելեմ: Մէկ կորուստի դէմ անվտանգ պահուած շահ մը դնել սորվինք: Անկարելի է կորուստներէ զերծ մնալ այս կեանքին մէջ. բայց երանի անոր որ իր փորձութիւններուն համար կրկնահաշիւ տոմար կը պահէ -- որ թէ՛ մուտքի կողմ ունի եւ թէ՛ ելքի: Երբ անցնի Օգոստոսի արեւին ջերմութիւնը, անոր աշնանային ճառագայթները մեր հոգիին միթէ՞ միսիթարութիւն եւ ուրախութիւն չեն:

ՎԵՐ. Ա. Ա. ՊԵՏԻԿԵԱՆ